

Dopalacze - substancje niebezpieczne!

Dopalacze w ostatnich latach stały się łatwo dostępnym produktem, będąc tym samym dużym zagrożeniem, głównie dla dzieci i młodzieży, ale też wyzwaniem dla dorosłych w obszarze ochrony młodych ludzi przed zagrożeniami współczesnego świata. Dlatego warto tej tematyce poświęcać czas, edukując młodzież oraz dorosłych na temat pułapek kryjących się za „sprytnymi narkotykami”, by przeciwdziałać nieszczęściom wynikającym z używania toksycznych mieszanin, których działania nie da się przewidzieć. Tym bardziej, że wiedza młodych ludzi w tym zakresie nierzadko jest oparta na mitach propagowanych przez producentów i sprzedawców wspomnianych środków, którzy nie mówią o prawdziwych konsekwencjach „brania”, a już z pewnością nie informują o tym, że jednorazowy eksperyment z zażyciem narkotyku może się skończyć ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu bądź śmiercią. Przyświeca im jedynie chęć „olbrzymiego zysku” stojącego za wprowadzonymi na rynek pod różną postacią substancjami psychoaktywnymi. Niestety, wachlarz możliwości jest niezwykle szeroki, ponieważ dopalacze mogą występować w każdej postaci: płynu, granulatu, proszku, suszu lub tabletek, zdarza się, że występują jako imitacja różnych wykorzystywanych w gospodarstwach domowych produktów, np. granulatu przyspieszającego spalanie węgla w piecu, pochłaniacz wilgoci bądź odświeżacz do toalety i inne. Pomysłowość producentów w tym zakresie jest niebywała.

Co to są dopalacze?

Dopalacze są mieszanką toksycznych substancji, a ich działanie nie jest możliwe do przewidzenia przez użytkownika. Młody człowiek, decydując się na zażycie dopalacza powinien zdawać sobie sprawę z tego, że producent w swoich „produktach” miesza różne składniki w różnych ilościach, np. zmielone szkło, substancje toksyczne, w tym np. środki ochrony roślin. A coś takiego jak kontrola jakości dopalaczy nie istnieje, a to znaczy, że nikt nie sprawdza czy te środki są bezpieczne. Jednego dnia sprzedawca dopalaczy sprzedaje pod określoną nazwą truciznę na szczury, a drugiego nawóz do roślin czy inny środek równie niebezpieczny i toksyczny. Dopalacze mogą wyrządzić w organizmie tyle samo szkód, a może nawet więcej, co popularne narkotyki, ponieważ są niczym innym jak narkotykami. Producentom zależy na tym, żeby ominąć prawo i wprowadzić do obrotu substancje psychoaktywne i na tym dobrze zarobić, dlatego wykorzystują coraz nowsze substancje działające toksycznie na organizm człowieka. Stąd też nie ma żadnej pewności, jakie środki zostały wykorzystane do produkcji dopalacza i jak zareaguje na nie organizm, jakie uszkodzenia może wywołać nawet w dalszej perspektywie czasowej. Konsekwencje zażycia dopalaczy nie są możliwe do przewidzenia, ponieważ są to mieszanki trucizn,

których skład zna jedynie producent. Ponadto na określony dopalacz każdy organizm zareaguje inaczej – może wywołać pobudzenie, które będzie krótkotrwałe ale też może doprowadzić do ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz śmierci.

Najczęściej obserwowane skutki zażywania dopalaczy:

Łagodne:

- stany lękowe,
- zaburzenia rytmu serca,
- bóle głowy,
- bóle w klatce piersiowej,
- bezsenność,
- kłopoty z koncentracją,
- nadmierna potliwość,
- oczopląs,
- szczękościsk,
- omamy wzrokowe i słuchowe,
- wymioty i nudności

Ciężkie:

- napady agresji,
- utrata wzroku,
- delirium,
- padaczka,
- zatrzymanie akcji serca,
- zawał serca,
- udar mózgu,
- niewydolność nerek i wątroby,
- śmierć

Długofalowe:

- uzależnienie,
- depresja,
- nieodwracalne zmiany w mózgu,
- uszkodzenie organów wewnętrznych (np. wątroby, nerek) oraz zmysłów wzroku, węchu i słuchu.

Jak mogą wyglądać dopalacze?

Trzeba zdawać sobie sprawę z tego, że narkotyki i dopalacze występują w różnych postaciach, nierzadko o niewinnych kształtach i kolorach, w ciekawych opakowaniach, by nie wzbudzić podejrzania dorosłych. Sprzedawane mogą być jako:

- proszek (zapakowany tak, by był zabezpieczony przed wilgocią);
- wysuszone i rozdrobnione części roślin;
- małe grzybki;
- płyny o różnym kolorze i najczęściej „chemicznym”, ostrym zapachu, np. w strzykawkach, małych buteleczkach i fiolkach;
- kawałki plastycznej masy o ziołowym aromacie;
- tabletki i kapsułki różnej wielkości, koloru i gramatury;
- małe znaczki i papierki, często z nadrukami;
- żelki o różnych wymiarach;
- nasiona i niewielkie owoce.

Rodzicom na ogół zapala się czerwona lampka na widok leżącej na biurku tabletki czy strzykawki, ponieważ one mogą kojarzyć się ewidentnie z narkotykami czy dopalaczami. Ale czy skojarzą tatuaż, kadzidelko lub „lizawkę” z ryzykownymi zachowaniami dziecka?

- ✓ **Susze i kadzidelka** są najpopularniejszym dopalaczem wśród młodzieży – zwane w slangu młodzieżowym „spice”, działają w sposób zbliżony do marihuany lub opium. Pali się je w fajkach czy skrętach, ale mogą też występować w postaci kadzidełek.
- ✓ **„Lizawki”** występują w formie znaczków, kryształków bądź małych tabletek
- ✓ **Tabletki**, potocznie zwane „party pills”, to najbardziej niebezpieczny rodzaj dopalaczy. W ich składzie znajdują się syntetyczne mieszanki halucynogenów, opioidów i stymulantów. Konsekwencje ich zażywania mogą być bardzo drastyczne, np. delirium, urojenia, irracjonalny strach, nieodwracalne zmiany w mózgu.

Jakie są kary za dopalacze?

Śmierć lub trwały uszczerbek na zdrowiu to najpoważniejsze konsekwencje, jakie mogą spotkać użytkownika dopalaczy, ale nie można zapominać o **odpowiedzialności karnej za produkcję, posiadanie i rozpowszechnianie dopalaczy**. Dlatego kilka informacji na ten temat:

- za posiadanie środka zastępczego nie grozi kara. Ale już osoba, która **wytwarza lub wprowadza do obrotu na terytorium Polski środek zastępczy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 20 tys. do miliona zł.**,
- posiadanie środków odurzających oraz substancji psychotropowych grozi **karą od 3 do 10 lat więzienia**, zależnie od ich ilości,

- posiadanie znacznej ilości nowych substancji psychoaktywnych podlega karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Jak pomóc dziecku w sytuacji, gdy podejrzewamy, że sięga po narkotyki czy dopalacze?

- ✓ trzeba zacząć rozsądnie działać, a nie łudzić się, że problem sam zniknie,
- ✓ porozmawiać spokojnie z młodym człowiekiem na temat swoich podejrzeń,
- ✓ zastosować „zasadę ograniczonego zaufania” wobec dziecka, czyli sprawdzać, gdzie jest i z kim się spotyka, kontrolować wydatki, obserwować wygląd i zachowanie po powrocie do domu,
- ✓ warto poradzić się specjalistów w poradniach leczenia uzależnień lub dostępnych pod numerami telefonów:

800 060 800 – bezpłatna, całodobowa infolinia Głównego Inspektora Sanitarnego

800 100 100 – telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawach bezpieczeństwa dzieci, dostępny od poniedziałku do piątku w godz. 12:00 – 18:00

801 199 990 – Antynarkotykowy Telefon Zaufania (codziennie w godzinach 16:00 – 21:00)

Poradnia Leczenia Uzależnień w Strzyżowie, ul. Witosa 10

tel. 664 705 441

Niewłaściwe zachowania rodziców:

- ✓ impulsywna reakcja, panika
- ✓ rozmowa z młodym człowiekiem będącym pod wpływem substancji psychoaktywnych,
- ✓ bezgraniczne zaufanie dziecku, które mówi, że nie ma problemu z narkotykami czy dopalaczami i spróbowało tylko raz, żeby wiedzieć, jak to jest,
- ✓ obarczanie winą inne osoby, siebie, grupę rówieśników,
- ✓ tłumaczenie dziecka, spłacanie jego długów

Artykuł przygotowano na podstawie:

1. Materiały do kampanii „DOPALACZE - POWIEDZ STOP

2. <https://opolska.policja.gov.pl/op/akademia-bezpieczenstwa/narkotyki-i-dopalacze/4746,Narkotyki-i-dopalacze.html>